

STRATEGIJA ZAGOVARANJA KNJIŽNICA

Članovi Hrvatskoga knjižničarskog društva na svojoj 36. skupštini, održanoj od 1. – 4. listopada 2008. u Puli, nakon rasprave usvajaju strategiju zagovaranja knjižnica kojom se želi aktivno utjecati na promjenu shvaćanja značenja knjižnica u društvu koje želi biti društvo znanja, kao i na promjenu opće percepcije knjižnica u javnosti.

Hrvatsko knjižničarsko društvo pridružuje se i aktivnostima međunarodnih strukovnih udruga IFLA-e i EBLIDA-e u zagovaranju knjižnica te predlaže svima koji to žele da pomognu u ostvarivanju predloženih ciljeva.

Strategiju zagovaranja za razdoblje 2008.-2010. Hrvatsko knjižničarsko društvo temelji na svojoj *Izjavi o slobodnom pristupu informacijama i slobodi izražavanja* iz 2000. u kojoj se ističe: “Pravo na znanje jedno je od temeljnih ljudskih prava kojim se svim građanima osigurava istinska jednakost u društvu” te važnoj ulozi koju knjižnice imaju u promicanju kulturne i obrazovne politike Europske unije i provedbi strategije Europske godine interkulturnog dijaloga 2008., Europske godine kreativnosti i inovativnosti 2009. i Europske godine suzbijanja siromaštva i isključenosti 2010.

Teme od posebnog interesa za Hrvatsko knjižničarsko društvo jesu:

- vrijednosti knjižničarske struke,
- slobodan pristup informacijama i intelektualne slobode i
- cjeloživotno učenje.

Zašto smatramo da je važno zagovaranje usmjeriti upravo na tri spomenute teme?

- 1) Ako knjižničari žele uspješno zagovarati knjižnice, važno je da spoznaju osnovne demokratske vrijednosti svoje struke, vjeruju u vlastito poslanje i različitim aktivnostima senzibiliziraju širu društvenu zajednicu u cilju ostvarivanja zajedničkih ciljeva.
- 2) Slobodan pristup informacijama i intelektualne slobode temelj su za zagovaranje odgovarajuće financijske politike prema knjižnicama kao nezamjenjivim demokratskim ustanovama koje uslužuju građane različite dobi, imovnog stanja, etničke pripadnosti i psiho fizičkih sposobnosti.
- 3) Pružajući podršku stalnom stručnom obrazovanju samih knjižničara jačamo povjerenje korisničke zajednice u usluge i službe koje pružamo i ostvarujemo uvjete za promicanje i uvođenje cjeloživotnog učenja u knjižnice.

Razine djelovanja

- *zavičajna* – potrebno je osposobiti knjižničare i ostale građane koji su spremni zagovarati interese knjižnica i lobirati na razini mjesne uprave,

- *regionalna/županijska razina* – u sklopu regionalnih društava potrebno je uspostaviti adresare tijela javne vlasti kod kojih treba lobirati i osposobiti knjižničare i ostale građane za zagovaranje knjižnica na županijskoj razini,
- *nacionalna* – potrebno je pratiti nacionalno zakonodavstvo koje utječe ili može utjecati na knjižnice sa svih vidova, kontaktirati značajna tijela javne vlasti kako bi im se predočili stavovi o pitanjima od važnosti za knjižnice te stvarati mrežu zagovarača,
- *međunarodna* – potrebno je što aktivnije sudjelovati u radu međunarodnih tijela u kojima imamo svoje predstavnike, povremeno ih okupljati i osposobljavati za veći utjecaj našeg udruženja u međunarodnom okruženju što nam povratno koristi i u nacionalnim okvirima.

Očekivane aktivnosti u 2008.

- lobirati za donošenje Zakona o knjižnicama i knjižničarstvu na svim razinama
Nositelji: članovi Hrvatskoga knjižničkog vijeća i Glavni odbor HKD-a
- lobirati da se u moguće pripreme Pravilnika o naknadi za javnu posudbu u knjižnicama uključe knjižničari
Nositelji: članovi Hrvatskoga knjižničkog vijeća, Radna grupa za autorsko pravo
- pripremiti adresare tijela javne vlasti kod kojih treba lobirati za knjižnice na nacionalnoj, županijskoj i zavičajnoj razini
Nositelji: Radna grupa za javno zagovaranje, Komisija za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja i Komisija za državne informacije i službene publikacije u suradnji s regionalnim društvima
- sustavno pratiti nacionalno zakonodavstvo koje utječe ili može utjecati na knjižnice i obavijesti objavljivati na mrežnim stranicama HKD-a
Nositelji: Radna grupa za pravne i srodne knjižnice, Komisija za državne informacije i službene publikacije u suradnji s ostalim radnim grupama i komisijama
- razmotriti prioritete kod nominiranja predstavnika u IFLA-ine Sekcije
Nositelji: Glavni odbor i Stručni odbor HKD-a

Očekivane aktivnosti u 2009.

- organizirati program zagovaranja za članove regionalnih društava
Nositelji: Radna grupa za javno zagovaranje u suradnji s regionalnim društvima
- pripremiti ažurirane adresare knjižnica
Nositelji: Sekcija za narodne i školske knjižnice i Sekcija za specijalne i visokoškolske knjižnice u dogovoru sa Zavodom za knjižničarstvo NSK i Ministarstvom kulture
- pripremiti adresare općina i gradova, škola i fakulteta te ostalih visokoškolskih, znanstvenih i kulturnih ustanova koje nemaju knjižnicu ili knjižničku službu

Nositelji: Sekcija za narodne i školske knjižnice i Sekcija za specijalne i visokoškolske knjižnice u dogovoru sa Zavodom za knjižničarstvo NSK i Ministarstvom kulture

- imenovati povjerenstvo za izradu prijedloga obilježavanja Dana hrvatskih knjižnica

Nositelj: Glavni odbor HKD-a

- pripremiti kampanju *Imam pravo znati, imam pravo na knjižnicu*

Nositelji: Radna grupa za javno zagovaranje, Komisija za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja, Sekcija za narodne i školske knjižnice i Sekcija za specijalne i visokoškolske knjižnice

Očekivane aktivnosti u 2010.

- okupiti mrežu zagovarača

Nositelji: Glavni odbor u suradnji s članovima HKD-a

- započeti kampanju *Imam pravo znati, imam pravo na knjižnicu*

Nositelji: Glavni odbor HKD-a u suradnji s članovima HKD-a i prijateljima knjižnica

- prvi put obilježiti Dan hrvatskih knjižnica

Nositelji: Glavni odbor HKD-a i regionalna društva.

PRIOLOG POZIV ZA OKUPLJANJE MREŽE ZAGOVARAČA POD MOTOM IMAM PRAVO ZNATI, IMAM PRAVO NA KNJIŽNICU

Hrvatsko knjižničarsko društvo poziva sve svoje članove, sve pripadnike knjižničarske struke i sve prijatelje knjižnica da se u cilju promicanja i osiguravanja slobodnog pristupa informacijama, cjeloživotnog učenja i borbe protiv neznanja uključe u jačanje svijesti u javnosti o potrebi izgradnje i primjerenog financiranja knjižnice u svakoj općini i gradu, uspostavljanju knjižničnih službi u svakoj školskoj, visokoškolskoj, znanstvenoj i kulturnoj ustanovi kao i socijalnim, zdravstvenim i kazneno popravnim ustanovama.

Hrvatsko knjižničarsko društvo podsjeća na trajne vrijednosti knjižnica:

- knjižnica je osnovna i nezamjenjiva demokratska ustanova koja uslužuje građane različite dobi, imovinskog statusa, etničke pripadnosti i psiho fizičkih sposobnosti kako bi im osigurala izvore informacija potrebne za život i rad i omogućila da budu aktivni građani na zavičajnoj i državnoj razini;
- knjižnica u suradnji s građanskim udrugama i ustanovama u zajednici razvija senzibilitet okoline i uklanja predrasude prema skupinama socijalno isključenih korisnika, pripadnicima manjinskih zajednica, invalidima, starijim osobama te organizira posebne programe za njihovo uključivanje u korištenje knjižnica;

- knjižnica je riznica kolektivnog sjećanja i neprocjenjivi izvor za rekonstrukciju povijesti zajednice i prepoznavanje njezinog identiteta u globaliziranom svijetu te pomaže u stvaranju, ustupanju i očuvanju tiskanih, audiovizualnih i elektroničkih zbirki kulturne baštine;
- knjižnica je mjesto slobodnog protoka znanja i kulture koje djeluje kao protuteža selektivnoj ponudi masovnih medija i obrazovnog sustava i doprinosi osiguravanju gospodarskog rasta i društvenoj stabilnosti u okolnostima globalnog nadmetanja;
- knjižnica pomaže učenju njegovanjem potrebe za korištenjem različitih izvora informacija te olakšavanjem traženja, izbora i vrednovanja kvalitetnih informacija;
- knjižnica razvija programe usmjerene na cjeloživotno učenje svih dobni, socijalnih i etničkih skupina, prateći razvoj informacijsko komunikacijske tehnologije te je uz školu najvažnija ustanova u stvaranju preduvjeta za razvoj društva znanja;
- knjižnica kvalitetnom obradom i informacijskom službom, kao i odabirom odgovarajuće opreme osigurava optimalnu dostupnost službenih publikacija i informacija za svoje korisnike;
- knjižnica podržava primjenu usluga za elektroničku vladu, elektroničko zdravlje, elektroničku trgovinu i elektroničko obrazovanje nudeći jednostavan i ciljani pristup korisnicima te pouku o korištenju elektroničkih izvora;
- knjižnica je sigurno mjesto za učenje, razonodu i međusobne susrete naraštaja.

Hrvatsko knjižničarsko društvo stoga poziva tijela javne vlasti i mjesne uprave i samouprave u svim općinama, gradovima i županijama, Vladu Republike Hrvatske, a posebno Ministarstvo kulture i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa na zalaganje da svako dijete, mlada odrasla osoba, zaposlen i nezaposlen građanin te umirovljenik ima mogućnost korištenja kvalitetnih knjižničnih usluga na lak i pristupačan način.